

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Actualisering VINEX

18 maart 1996

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport Actualisering VINEX /
[Commissie voor de milieu-effectrapportage]. - Utrecht :
Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-989-0

Trefw.: milieu-effectrapportage; Zuid-Holland / ruimtelijke ordening ;
Zuid-Holland / Vierde Nota Extra.

commissie voor de milieu-effectrapportage

De Minister van VROM
Postbus 30902
2500 GX DEN HAAG

uw kenmerk
M 42/PACT91

uw brief
d.d. 6 februari 1996

ons kenmerk
U156-96/vE/yh/754-18

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het milieu-
effectrapport Actualisering VINEX

doorkiesnr.
(030) 234 76 25

Utrecht,
18 maart 1996

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een (milieu-)effectrapport ten behoeve van de besluitvorming over de actualisering van de VINEX.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie heeft met instemming kennis genomen van uw besluit om bij de actualisering van de VINEX een milieu-effectrapportage uit te voeren. Naar haar verwachting zullen daardoor nu ongewenste situaties zoals bij de milieu-effectrapportage over de lokatiekeuze voor woningbouw in het streekplan Utrecht kunnen worden voorkomen. Toen werden namelijk bij de besluitvorming over de VINEX, de daaruit voortvloeiende convenanten en onderhandelingsaccorden de belangrijkste ruimtelijke keuzen reeds grotendeels (zonder m.e.r.) vastgelegd en moest bij de streekplanherziening een m.e.r. worden uitgevoerd, waaraan nauwelijks een zinvolle invulling kon worden gegeven. Daarmee kwam het doel van m.e.r. als hulpmiddel in de besluitvorming over (ruimtelijk) beleid met mogelijk belangrijke milieugevolgen onvoldoende tot zijn recht. Bij brief van 22 februari 1994 wees de voorzitter van de Commissie ir. P. van Duursen u reeds op dit geval.

Hoewel de huidige m.e.r. voor de actualisering voor de VINEX zich beperkt tot verstedelijkingsvraagstukken in twee stadsregio's, zijn er voldoende aanknopingspunten om ook een bredere afweging van strategische keuzen te maken op het gebied van het landelijke ruimtelijke ordeningsbeleid. De Commissie werkt dit aspect in haar advies verder uit.

Wat betreft de inhoud van het advies vraag ik verder uw aandacht voor het volgende:

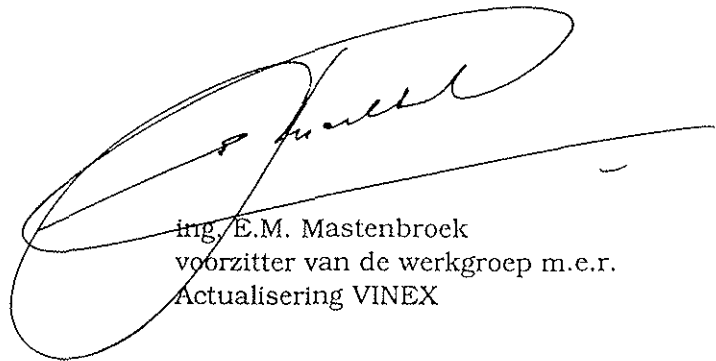
Doordat de startnotitie Actualisering VINEX reeds een zorgvuldig uitgewerkt kader voor het toetsen van alternatieven bevatte, kon de Commissie hierop in haar advies toegespitst reageren en voortbouwen. Wat betreft de omvang van het bouwprogramma en de mogelijk in beschouwing te nemen alternatieven was de startnotitie nog weinig concreet. Dat heeft geresulteerd in

3

Kenmerk : U156-96/vE/yh/754-18
Blad nr. : 2

meer algemene aanbevelingen over de wijze waarop deze gegevens in het (milieu-)effectrapport zo goed mogelijk kunnen worden beschreven en onderbouwd.

De Commissie heeft getracht - conform uw verzoek - haar advies binnen een zo kort mogelijke termijn af te ronden. Zij hoopt een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het (milieu-)effectrapport. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

ing. E.M. Mastenbroek
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Actualisering VINEX

In afschrift aan: Minister van Verkeer & Waterstaat, Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en Minister van Economische Zaken

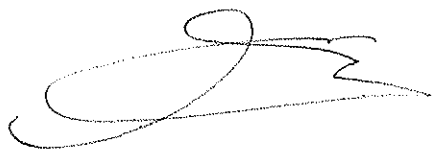
Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Actualisering VINEX

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport over
Actualisering VINEX,

uitgebracht aan Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
(coördinerend bevoegd gezag) door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens
deze,

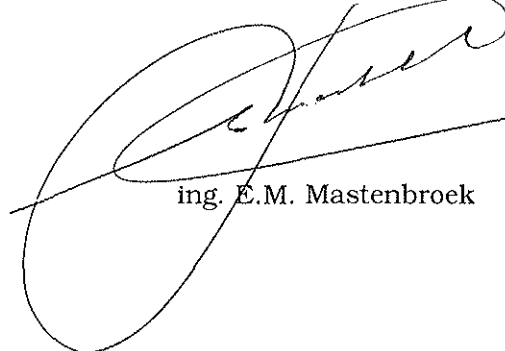
de werkgroep m.e.r. Actualisering VINEX

de secretaris

drs. M. van Eck

de voorzitter

ing. E.M. Mastenbroek

Utrecht, 18 maart 1996

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleem, doel en besluiten	4
2.1 Probleem en doel	4
2.2 Te nemen besluiten	5
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.1 Alternatieven	6
3.2 Nulalternatief	8
3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief	8
3.4 Mitigatie en compensatie	8
4. Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling	9
5. Gevolgen voor het milieu	9
5.1 Algemeen	9
5.2 Landschap(sdifferentiatie) en cultuurhistorie	10
5.3 Bodem en water	10
5.4 Natuur	11
5.5 Geluid, lucht en veiligheid	12
5.6 (Auto)mobiliteit	12
5.7 Ruimte- en grondstoffengebruik	13
5.8 Afgeleide milieugevolgen en flexibiliteit	13
6. Vergelijking van alternatieven	14
7. Leemten in kennis en evaluatie	14
8. Vorm en presentatie	15

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 6 februari 1996, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 21 d.d. 30 januari 1996
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

7

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De regering heeft het voornemen de Vierde Nota over de ruimtelijke ordening Extra (VINEX) te actualiseren. Hierbij zal op hoofdlijnen worden bepaald waar tussen 2005 en 2010 in de behoefte aan ruimte voor verstedelijking zal worden voorzien. De uitgangspunten van het huidige verstedelijkingsbeleid zullen in principe ongewijzigd blijven, maar dat lijkt voor de ruimtebehoefte in de regio's Leiden en Rotterdam problemen op te leveren. Ten behoeve van de besluitvorming over deze regio's wordt daarom een (milieu-)effectrapportage uitgevoerd.

De hoofdvraag is in hoeverre het nodig is om af te wijken van de VINEX-uitgangspunten en bij welke afwijking de minste inbreuk wordt gedaan op de (milieu-)uitgangspunten uit het landelijke (VINEX-)beleid.

Dit advies voor richtlijnen bevat aanbevelingen voor de gewenste "milieu-informatie in het effectrapport" (verder aangeduid met "MER"). Hier worden de hoofdpunten uit het advies aangegeven.

Probleem en doel

Toegelicht moet worden wat het probleem is om binnen de VINEX-uitgangspunten een oplossing te vinden voor de bouw- en ontwikkelingsopgave in genoemde regio's. In het MER dient de aard en omvang van deze opgave concreter te worden benoemd en gemotiveerd.

Voorgenomen activiteit en alternatieven

De genoemde bouw- en ontwikkelingsopgave kan als de voorgenomen activiteit worden beschouwd, waarbij alternatieven kunnen worden gevonden in de lokaties waar en de wijze waarop in deze opgave wordt voorzien. De selectie van de te beschouwen alternatieven¹ moet goed worden gemotiveerd, zodat duidelijk is dat geen (voor het milieu) perspectiefrijke alternatieven zijn weggelaten. De waarde van de informatie voor de besluitvorming is het grootst wanneer door de geselecteerde alternatieven de relevante bandbreedte wordt gedekt van de voorliggende strategische keuzen op het gebied van het landelijke ruimtelijke ordeningsbeleid. (Bedoeld wordt hier bijvoorbeeld 'knabbelen' aan het Groene hart, zelfvoorziening stadsregio's loslaten, verscherpt verdichtingsbeleid, bufferzones opofferen, streven naar grootschalige 'nieuwe verstedelijking', oplossen van ruimtegebrek door landaanwinning bij de kust et cetera).

In ieder geval dient het meest milieuvriendelijke alternatief te worden ontwikkeld en beschreven. "Meest milieuvriendelijk" betekent hier dat bij het te hanteren integrale toetsingskader (zie startnotitie Hoofdstuk 6) het meeste gewicht aan de milieu-aspecten wordt gegeven. Verder dient aandacht te worden besteed aan mitigatie en compensatie van nadelige milieugevolgen.

Milieugevolgen

De in het MER te leveren informatie over de milieugevolgen moet voor een beslissing op rijksniveau relevant zijn, waarbij in het verdere besluitvormingstraject uitwerkingsbeslissingen aan de lagere overheden worden overgelaten. Het accent ligt op het afwegen van voor- en nadelen van 'ontwikkelingsrichtingen' en minder op het nauwkeurig in beeld brengen van de milieugevolgen van concreet begrensde lokaties.

1 De startnotitie geeft nog geen informatie over de concrete ligging van mogelijke lokaties, daarom zijn de adviesrichtlijnen over dit punt algemeen van opzet.

Bij deze afweging dient het hiervoor opgestelde toetsingskader (zie startnotitie en hoofdstuk 5 van dit advies) te worden gebruikt.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de milieu-aspecten, die in dat toetsingskader van belang worden geacht, alsmede een samenvatting van de wijze waarop de gevraagde informatie kan worden uitgewerkt.

milieu-aspect	opgave Leidse regio	opgave Rotterdamse regio
landschap, cultuurhistorie	• aantasting landschappelijke eenheden met identiteit bezien in relatie met: - diversiteit landelijk gebied - contrast stad - land - identiteit en zeldzaamheid • aantasting bodemarchief	
bodem	• (afname verontreinigd bodemoppervlak) • aantasting bodembeschermingsgebieden	
water	• ligging in/ aantasting van: - kwelgebied - infiltratiegebied - gebied met hoge grondwaterstand - grondwaterbeschermingsgebied - omgeving met (kwetsbaar) oppervlaktewater	
natuur	• aantasting/beïnvloeding van: - actuele en potentiële habitatkwaliteit - ecologische verbindingen	
geluid) veiligheid) leefmilieu lucht) cumulatie)	• toename aantal gehinderden • toename gevoelige functies in risicozones • toename gevoelige functies in luchtverontreinigde zones • cumulatie van verstoring voor gevoelige functies	
(auto)mobiliteit	• toename autokilometers • rel. toename milieuvriendelijke verplaatsingswijzen	• toename (vracht)autokilometers • rel. toename milieuvriendelijke vervoerswijzen
energie grondstoffen ruimtegebruik	• gebruik van restwarmte of draagvlak stadsverwarming • benodigd ophoogzand • meer verstedelijkt gebied • bundeling in stadsgewest	• (gebruik van restwarmte) • duurzame industriewaterwinning • benodigd ophoogzand • meer verstedelijkt gebied • bundeling bedrijven
afgeleide gevolgen	• afgeleide aantasting (of positieve invloeden) • flexibiliteit voor toekomstig beleid	

Bij de vergelijking en afweging dient tevens de relatie naar de VINEX-(milieu)-uitgangspunten te worden gelegd: welke uitgangspunten dienen per alternatief te worden losgelaten en in hoeverre kunnen daaruit algemene (strategische) conclusies worden getrokken?

1. INLEIDING

De regering heeft het voornemen de Vierde Nota over de ruimtelijke ordening Extra (VINEX) te actualiseren. Hierbij zal op hoofdlijnen worden bepaald waar tussen 2005 en 2010 in de behoefte aan ruimte voor woningen, bedrijven, wegen, spoorwegen en recreatieterreinen zal worden voorzien. De actualisering van de VINEX zal worden gepresenteerd in een ontwerp-planologische kernbeslissing (PKB), die een partiële herziening van de VINEX behelst. De uitgangspunten van het huidige verstedelijkingsbeleid zullen in principe ongewijzigd blijven. Voor twee gebieden in de Randstad lijkt het moeilijk hieraan vast te houden. Het gaat om de regio's Leiden en Rotterdam. In de Leidse regio bestaat met name een gebrek aan ruimte voor woningbouw, in de Rotterdamse regio is er onvoldoende ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen. Als hulpmiddel voor de besluitvorming over deze knelpunten zal een integrale effectrapportage worden uitgevoerd. Alleen voor het milieu-onderdeel van deze rapportage bestaat een wettelijk geregelde procedure, de milieu-effectrapportage (m.e.r.).

De m.e.r. wordt uitgevoerd op grond van artikel 3b van het Besluit m.e.r. 1994. In de procedure treedt de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) op als initiatiefnemer, de ministerraad vormt het bevoegde gezag. De ministers van VROM, van Verkeer en Waterstaat, van Economische Zaken en van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij hebben het mandaat gekregen om de richtlijnen voor de inhoud van het effectrapport vast te stellen.

Per brief van 6 februari 1996 (zie bijlage 1) is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om te adviseren over de benodigde milieu-informatie in het op te stellen effectrapport. Verzocht is om het advies binnen een kortere dan de wettelijke termijn van 9 weken uit te brengen, te weten vóór 22 maart 1996. De openbare bekendmaking van de m.e.r. heeft plaats gevonden in de Staatscourant van 30 januari 1996. De inspraakprocedure duurde van 31 januari tot 28 februari. In Leiden en Mijnsheerenland zijn informatie-avonden georganiseerd.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage. De samenstelling ervan is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de milieu-effectrapportage en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Het doel van dit advies is om de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het "milieugedeelte van het effectrapport" (in het vervolg aangeduid met "MER") aan te geven.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen, voor zover deze op milieu-aspecten betrekking hebben. Bijlage 4 geeft een lijst van deze reacties.

2. PROBLEEM, DOEL EN BESLUITEN

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

2.1 Probleem en doel

Inleiding

In de startnotitie staat de volgende algemene omschrijving van probleem en doel:

"Behoefteramingen van de RPD wijzen uit dat ook in de periode 2005-2010 met een aanzienlijke extra ruimtebehoefte voor wonen en werken rekening moet worden gehouden. Binnen de Leidse en Rotterdamse regio kan de benodigde ruimtelijke capaciteit hiervoor niet geheel binnen de VINEX-uitgangspunten worden gevonden. Om aan de ruimtebehoefte voor woningbouw in de Leidse regio en voor bedrijven-terreinen in de zuidelijke Rotterdamse regio te kunnen voldoen (doel van het voornemen) dient een partiële herziening van de VINEX plaats te vinden."

Het op te stellen MER dient de noodzakelijk informatie te leveren ter onderbouwing van de besluitvorming over deze partiële herziening (doel van het MER). De hoofdvraag is in hoeverre het nodig is om af te wijken van de VINEX-uitgangspunten en bij welke afwijking de minste inbreuk wordt gedaan op de milieu-uitgangspunten uit het landelijke (VINEX-)beleid.

Knelpuntenanalyse, relatie met VINEX-uitgangspunten

In het MER dient te worden uitgelegd wat het probleem is om in genoemde regio's binnen de VINEX-uitgangspunten een oplossing te vinden voor de bouw- en ontwikkelingsopgave. Daarbij dient expliciet te worden gemaakt welke VINEX-uitgangspunten een knelpunt vormen en of uit uitgangspunten/regels in andere landelijke beleidsnota's (of wetgeving), zoals het Tweede Nationaal Milieubeleidsplan (NMP2), het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer (SVV II), het Structuurschema Groene Ruimte (SGR), het Structuurschema militaire terreinen en de PKB Schiphol en omgeving (vrijwaringszone) nog knelpunten voortvloeien bij de strategische keuze over de bouw- en ontwikkelingsopgave in de Leidse en Rotterdamse regio.

Behoefteraming

De startnotitie geeft weinig informatie over de omvang (en aard) van de bouw- en ontwikkelingsopgave². Voor zover nu kan worden overzien dienen de volgende punten ten minste in het MER concreter te worden uitgewerkt:

2 Zie ook de inspraakreacties bijlage 4, nummer 1, 2, 15, en 18.

Leidse regio

- Op welk aantal woningen met bijbehorende bedrijvigheid (type, oppervlakte?) richt het MER zich ten behoeve van de Leidse regio? Dit moet in het MER worden toegelicht en onderbouwd in relatie tot de landelijke (gemiddelde en hoge) prognoses (zie pagina 8 van de startnotitie), de gehanteerde verdeling over de stadsgewesten en de binnen de VINEX-uitgangspunten nog resterende bouwcapaciteit voor de periode 2005-2010 in de Leidse regio.

Rotterdamse regio/ Hoekse Waard

- Op welk (bruto) oppervlakte bedrijventerrein richt het MER zich ten behoeve van de zuidelijke Rotterdamse regio? Deze oppervlakte dient op een vergelijkbare manier als bij de Leidse regio te worden toegelicht en gemotiveerd.
- Welke functie krijgt het bedrijventerrein in relatie tot het verwachte type bedrijven dat zich er zal vestigen?
- Welke eisen worden eraan gesteld ten aanzien van ontsluiting, ligging (bijvoorbeeld ten opzichte van water, of gelieerde bedrijvigheid) en vestigingsmogelijkheden (hindercategorie 4, 5, 6)?

De behoefteramingen voor beide regio's dienen in een langer termijn perspectief te worden geplaatst, waardoor onder andere duidelijk wordt welke bouw- en ontwikkelingsopgave voor de periode 2010-2015 wordt voorzien.

2.2

Te nemen besluiten

In het MER moet staan dat het voorliggende besluit een Planologische Kernbeslissing is over de actualisering van de VINEX, die door de Ministerraad zal worden genomen met instemming van de Eerste en Tweede Kamer. Tevens kan worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. De informatie die de startnotitie hierover bevat, is reeds voldoende.

Wanneer voor het uitvoeren van bepaalde alternatieven vastgestelde plannen (in het bijzonder op rijksniveau en provinciaal niveau) moeten worden gewijzigd, dient dit expliciet te worden vermeld.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

3.1 Alternatieven

Aard en abstractieniveau

De m.e.r.-procedure wordt uitgevoerd ten behoeve van strategische keuzen in het landelijke ruimtelijke ordeningsbeleid aan de hand van twee concrete, geografisch bepaalde verstedelijkingsvraagstukken.

De in het MER te leveren informatie moet voor een beslissing op rijksniveau relevant zijn, waarbij in het verdere besluitvormingstraject uitwerkingsbeslissingen aan de lagere overheden worden overgelaten. Het accent ligt op het afwegen van de voor- en nadelen van bepaalde ontwikkelingsrichtingen voor de verstedelijking en minder op het nauwkeurig in beeld brengen van de milieugevolgen van concreet begrensde lokaties.

De vraag in welke mate een bepaald alternatief aan vastgestelde beleidsuitgangspunten inzake het milieu (waaronder de VINEX-uitgangspunten) al dan niet voldoet, is dan een belangrijk toetsingskader. Dit komt in de opzet van hoofdstuk 5 (Milieugevolgen) van dit advies tot uitdrukking.

Ontwikkelen van alternatieven

In deze m.e.r. kan het voorzien in de hiervoor behandelde ontwikkelings- en bouwopgave als het voornemen worden beschouwd. De alternatieven kunnen worden gevonden in de lokaties waar en wijze waarop in deze behoefte zal worden voorzien. De startnotitie geeft nog geen informatie over de concrete ligging van mogelijke lokaties, daarom zijn de adviesrichtlijnen over dit punt algemeen van opzet. De selectie van te beschouwen alternatieven dient nu in het MER goed te worden gemotiveerd. Daarbij dient voor de Leidse regio onder andere te worden ingegaan op:

- mogelijkheden tot verdere verdichting binnen bestaand stedelijk gebied, of verhoging van de dichtheden in de uitleglokaties waarover reeds overeenstemming is bereikt voor de periode 1995-2005;
- (eventuele) resterende bouw mogelijkheden in/rondom de stadsregio;
- gebieden die worden uitgesloten op grond van onomstreden belemmeringen zoals huidig grondgebruik, wettelijke regels of beleid;
- de maximale afstand ten opzichte van de stadsregio, waarbij nog kan worden gesteld dat voor de stadsregio wordt gebouwd (motivering grenzen zoekgebied);
- reële mogelijkheden om de vraag op te vangen door gebruik te maken van capaciteit in aangrenzende stadsregio's;
- positieve factoren zoals een goede ligging in verband met draagvlakvergroting voor stedelijke voorzieningen of openbaar vervoer.

Voor de Rotterdamse regio gaat het met name om mogelijk nog resterende ruimte bij efficiënter gebruik van bestaande bedrijventerreinen.

Daarnaast moet worden gekeken naar ruimte langs belangrijke vervoer assen over de weg, over water en langs het spoor (Betuweroute).

De waarde van het MER voor de besluitvorming is het grootst wanneer door de geselecteerde alternatieven de totale bandbreedte wordt gedekt van de voorliggende strategische keuzen op het gebied van het landelijke ruimtelijke ordeningsbeleid. (Bedoeld wordt hier bijvoorbeeld 'knabbelen' aan het Groene hart, zelfvoorziening stadsregio's loslaten, verscherpt verdichtingsbeleid, bufferzones opofferen, streven naar grootschalige 'nieuwe verstedelijking', oplossen van ruimtegebrek door landaanwinning bij de kust et cetera).

Wanneer (reële) suggesties uit de inspraak over alternatieven^{3]} niet in het MER terugkomen, dient dit (bij het MER) te worden gemotiveerd.

Te leveren informatie per alternatief

Voor de onderlinge vergelijkbaarheid van de alternatieven is het van belang dat ze een zelfde aantal woningen of oppervlakte bedrijventerrein bevatten en waar mogelijk tot op hetzelfde detailniveau worden uitgewerkt.

Om voldoende inzicht te kunnen geven in de inhoud en de milieugevolgen van een alternatief zijn de volgende gegevens nodig:

- een globaal kaartbeeld van de mogelijke toekomstige configuratie van wonen-werken-voorzieningen-recreëren, ontsluiting, openbaar vervoer en landschappelijke opbouw in groter verband^{4]} en de ligging van de (bouw)-opgave daarin;
- de uitgangspunten voor de gehanteerde gebiedsspecifieke woningdichtheid^{5]} voor de woongebieden, wanneer deze afwijken van de tot dusver gehanteerde VINEX-uitgangspunten daaromtrent;
- een bepaling van de behoefte aan aanvullende infrastructuur (hoofdontsluitingswegen, openbaar vervoerlijnen) met vermelding van de uitgangspunten die daarbij zijn gehanteerd;
- een aanduiding van het gebiedstype (veengebied, strandwallengebied, kleigebied, bestaand stedelijk gebied et cetera), waarin wordt gebouwd en de ingrepen die noodzakelijk zijn voor de bouw van woningen en de aanleg van bedrijventerreinen zoals verlaging van de grondwaterstand, ophoging met zand, egalisatie van de bodem, opruimen van grootschalige bodemverontreinigingsgebieden;
- een aanduiding van het bestaande grondgebruik en de eventuele toekomstige bestemming daarvan (verplaatsing (van bijvoorbeeld vliegvelden of glas-tuinbouwgebieden) of beëindiging).

Per alternatief dient een beschouwing te worden gegeven van de wederzijdse relatie met ontwikkelingen voor de lange termijn, onder meer van ontwikkelingen die bij de keuze van een alternatief in gang worden gezet, geremd of uitgesloten, zoals verdere stedelijke uitgroei, aanleg van nieuwe wegen of spoorlijnen, realisering van doelstellingen van landinrichtingsprojecten et cetera^{6]}.

3 Zie bijvoorbeeld de inspraakreacties bijlage 4, nummer 7, 9, 10, 11, 11a, en 18.

4 Zie ook de inspraakreacties bijlage 4, nummer 2 en 3.

5 De Commissie vraagt daarbij aandacht voor het gegeven dat bepaalde lokaties zich goed kunnen lenen voor kwalitatief hoogwaardige hoogbouw, terwijl ook door het bouwen van woningen voor kleine huishoudens met een kleiner ruimtebeslag per woning rekening kan worden gehouden.

6 Zie ook inspraakreactie bijlage 4, nummer 19, 20 en 25.

3.2 Nulalternatief

In het MER hoeft geen nulalternatief te worden onderscheiden, omdat de startnotitie terecht stelt dat "geen ruimte zoeken voor wonen en werken" in relatie tot het doel van het voornemen geen reëel alternatief is.

In het MER kan worden volstaan met het beschrijven van een referentiesituatie (zie hoofdstuk 4 van dit advies).

3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

Het meest milieuvriendelijke alternatief komt in m.e.r. het best tot zijn recht wanneer hiernaar actief wordt gezocht bij het ontwikkelen van alternatieven. Dat kan ertoe leiden dat er tijdens het opstellen van het MER alternatieven opkomen die bij de start van de m.e.r.-procedure nog niet in beeld waren. Meest milieuvriendelijk betekent in dit geval dat bij het te hanteren integrale toetsingskader het meeste gewicht aan de milieu-aspecten wordt gegeven. Bij alle alternatieven dient in ieder geval te worden nagegaan (voor zover aan te geven binnen de grenzen van het abstractieniveau van dit MER), hoe zij verder kunnen worden geoptimaliseerd om een zo goed mogelijke milieuscore te bereiken.

3.4 Mitigatie en compensatie

In het MER dient per alternatief aandacht te worden besteed aan de mogelijkheid tot mitigatie van nadelige milieugevolgen (bijvoorbeeld door kruipruimte-loos bouwen in gebieden met verdrogingsrisico) of compensatie (bijvoorbeeld door aanleg van nieuwe natuurgebieden of bufferzones⁷) of in de vorm van financiële compensatie op grond van het (nog te ratificeren) Verdrag van Malta). Dat heeft immers invloed op de wijze waarop een alternatief op het in hoofdstuk 5 genoemde toetsingskader scoort. Tevens wordt dan duidelijk welke maatregelen als gevolg van het aanwijzen van een verstedelijkingsrichting op rijksniveau in een later stadium van de planvorming door de lagere overheden mogelijkerwijs moeten worden genomen. (Aangezien de rijksoverheid via de Actualisering van de VINEX hierop moeilijk invloed kan uitoefenen, dient met mitigatie bij het scoren van de alternatieven voorzichtig te worden omgegaan).

7 Waarbij overigens rekening moet worden gehouden met de 'beschermingsformules' uit de PKB Structuurschema Groene Ruimte, zie ook de reactie van de Stichting Natuur en Milieu.

4. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

De bestaande toestand van het milieu inclusief autonome ontwikkeling moet worden beschreven als referentie voor de beoordeling van de te verwachten milieu-effecten (referentiesituatie). In dit MER is de referentiesituatie de te verwachten milieusituatie met inbegrip van de verwachte autonome ontwikkeling vanaf 2005, omdat de bouw- en ontwikkelingsopgave bedoeld is voor de periode 2005-2010. De referentiesituatie hoeft alleen te worden beschreven voor zover nodig voor het 'meetbaar maken' van de milieugevolgen van de verschillende alternatieven, opdat deze op een inzichtelijke wijze onderling kunnen worden vergeleken.

Verder kan de referentiesituatie een inzicht geven in de ligging van gebieden die met name kwetsbaar zijn voor een opeenstapeling van milieugevolgen (zowel mensgericht, als natuurgericht). Via deze weg kan het MER ook aan cumulatie van milieugevolgen aandacht besteden.

5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

5.1 Algemeen

- Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid.
- Tevens dient er aandacht te zijn voor eventuele positieve effecten en indirecte/afgeleide milieu-effecten.
- De manier waarop de milieugevolgen zijn bepaald en omschreven dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of door expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal.
- Het detailniveau, waarvan bij de beschrijving moet worden uitgegaan, ligt op het niveau, dat op streekplankaarten wordt gehanteerd (dat wil zeggen normaal gesproken niet gedetailleerder dan schaal 1:50.000).
- Onzekerheden en mogelijke onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld.

Hieronder volgen specifieke richtlijnen per milieu-aspect. De Commissie kan in grote lijnen instemmen met het (milieu)toetsingskader, dat in de startnotitie is opgenomen, maar geeft daaraan soms een iets andere invulling.

Wanneer overigens tijdens de loop van het proces van het opstellen van het MER blijkt dat voor bepaalde aspecten andere criteria/meetgegevens een beter beeld geven, kan het toetsingskader vanzelfsprekend (gemotiveerd) worden aangepast. Meetgegevens die geen relevante (differentiërende) informatie opleveren kunnen (met vermelding van die reden) worden weggelaten.

5.2 Landschap(sdifferentiatie) en cultuurhistorie

Het milieu-aspect landschap dient aan de orde te komen in relatie tot de beleidsdoelstellingen uit de VINEX met betrekking tot het "behoud van afwisseling tussen stad en platteland" en het "behoud (herstel en versterking) van de landschappelijke kwaliteit in het landelijke gebied".

Per alternatief dient te worden nagegaan in hoeverre er door ruimtebeslag een aantasting dreigt van grote landschappelijke eenheden met een duidelijke identiteit. Zo mogelijk dient ook, waar relevant, een indicatie te worden gegeven van uitstralingseffecten, zoals 'horizonvervuiling'.

In de eerste plaats dient gekeken te worden naar gebieden die in het rijksbeleid een rol spelen (Groene Hart, bufferzones), maar daarnaast ook naar gebieden die naar voren komen uit het beleid van lagere overheden (streekplannen) of uit kaarteringen op dat detailniveau blijken. Bij het beoordelen van de aantasting vormen "behoud van diversiteit in het landelijke gebied", "behoud van identiteit en zeldzaamheid van landschapstypen" en "behoud van contrast tussen stad en land" belangrijke toetsingscriteria.

Ook dient in het MER ingegaan te worden op mogelijke mitigatie door aanleg van grootschalige groenstructuren of mogelijkheden tot inpassing.

Tot slot dient te worden nagegaan of aantasting dreigt van een gebied dat een belangrijke functie heeft in relatie tot veilig te stellen bodemarchief.

5.3 Bodem en water

Het milieu-aspect bodem en water dient te worden behandeld in relatie tot de beleidsdoelstellingen uit het NMP2 inzake de "instandhouding van basiscondities voor toekomstige functies". Daarbij ligt een belangrijke relatie met het aspect natuur.

Bodem

Bij het aspect bodem dient per alternatief te worden nagegaan in hoeverre sprake is van ligging in een bodembeschermingsgebied.

Verder dient, voor zover mogelijk, te worden nagegaan in hoeverre het oppervlak aan schone bodem wordt vergroot, omdat bij verstedelijking op een verontreinigde bodem deze verontreiniging zal worden gesaneerd. De Commissie is overigens van oordeel dat dit aspect (uit het toetsingskader in de startnotitie) bij de milieu-afweging een ondergeschikte rol dient te spelen, omdat de financiële implicaties zwaarder wegen.

Water

Met betrekking tot het aspect water gaat het om het "behoud/herstel van de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater" en het "tegengaan van verdroging".

De alternatieven dienen op de volgende punten te worden getoetst:

- ligging in een kwelgebied (met schoon kwelwater), omdat dan sprake is van aantasting van een gebied met een (potentieel) hoge natuurwaarde (zie ook § 5.4);
- ligging in een infiltratiegebied, omdat dan (bij en) na aanleg van een bedrijventerrein of een woongebied verontreiniging in het grondwater kan komen;
- ligging in een gebied, waar het voor bouwactiviteiten nodig is het grondwaterpeil te verlagen, omdat dat leidt tot toename van verdroging en bij een hydrologische relatie met een natuurgebied kan leiden tot aantasting van dit natuurgebied (zie ook § 5.4);
- ligging in een grondwaterbeschermingsgebied;
- ligging in een gebied met een oppervlaktewatersysteem dat voor (verspreiding van) verontreiniging kwetsbaar is.

5.4 Natuur

Het milieu-aspect natuur dient te worden behandeld in verband met het beleidsstreven uit de VINEX en het Structuurschema Groene Ruimte tot "behoud, herstel en ontwikkeling van de ecologische kwaliteit".

In de startnotitie is natuur ondergebracht in de groep ruimtelijke kwaliteit, waarin verder een accent ligt op economische aspecten. Hoewel natuur inderdaad een belangrijke gebruikskant heeft, heeft het daarnaast ook een belangrijke belevingswaarde en minstens zo belangrijke toekomstwaarde. De Commissie adviseert ecologische kwaliteit in het toetsingskader in alle drie de groepen mee te wegen, of anders eerder op te nemen in de groep toekomstwaarde vanwege de duidelijke relatie met de bodem- en (grond)waterkwaliteit.

Per alternatief dient te worden nagegaan welke invloed (direct) optreedt door ruimtebeslag en barrièrewerking, of (indirect) door (rust)verstoring of verandering in het geohydrologische systeem op:

- actuele en potentiële habitatkwaliteit (vegetatie en fauna) al dan niet in gebieden met een formele beschermde status, met verdiscontering van aanwezige kennis over Rode lijst soorten;
 - ecologische verbindingen, waaronder verbindingen tussen deelpopulaties.
- Uitgangspunt voor de beschrijving kan een algemeen geaccepteerde beschikbare ecologische kartering zijn.

Bij mogelijke beïnvloeding van natuurwaarden dient in het bijzonder te worden gelet op vochtige, brak water en minder voedselrijke situaties.

De aspecten landschap, bodem, water en natuur dienen in onderlinge samenhang te worden benaderd.

5.5 Geluid, lucht en veiligheid

Bij de aspecten geluid, lucht en veiligheid gaat het om de beleidsdoelstelling uit het NMP2 inzake "beperking van de toename van verstoring".

Geluid

Met betrekking tot geluid kan dit worden gemeten in termen van toe/(af)name van het aantal gehinderden volgens de hiervoor gangbare wettelijke normen. Bij voorkeur wordt een geluidkaart opgesteld, waarin de geluidbelasting van verschillende geluidbronnen (wegen, spoorlijnen, bedrijventerreinen en vliegverkeer) over de verschillende etmaalperioden is gecumuleerd⁸].

Daarbij dient rekening te worden gehouden met het gegeven dat van de onderscheiden geluidbronnen vliegverkeer het slechtst mitigeerbaar is en daarom het hoogste gewicht dient te krijgen.

Verder dient ingegaan te worden op de aantasting van stiltegebieden.

Lucht

Met betrekking tot luchtverontreiniging dient te worden nagegaan waar er overschrijding van streef- of grenswaarden zal optreden en welke maatregelen mogelijk zijn om dit te voorkomen.

Externe veiligheid

Het aspect veiligheid wordt gemeten in termen van toe/(af)name van gevoelige functies in gebieden met risico voor calamiteiten, dat wil zeggen tussen de contouren 10^{-6} en 10^{-8} voor individueel risico, rondom risicovolle bedrijvigheid, gevaarlijke transportroutes en vliegvelden.

Cumulatie

Bij het aspect verstoring dient te worden nagegaan in hoeverre in bestaande of nieuwe woongebieden een onwenselijke combinatie van alle drie genoemde verstoringsinvloeden optreedt.

5.6 (Auto)mobiliteit

Het aspect (auto)mobiliteit is voor het milieu relevant vanwege ruimtebeslag, energieverbruik, luchtverontreiniging, geluidhinder en onveiligheid.

Het landelijk beleid is erop gericht de "toename van het autoverkeer te beperken".

De automobiliteit kan worden gemeten door na te gaan hoeveel extra auto-kilometers per alternatief worden opgeroepen. Alternatieven, die gunstig liggen voor (het bevorderen van) openbaar vervoer en gebruik van de fiets komen in de vergelijking als gunstig naar voren.

Bij de opgave voor de Rotterdamse regio (bedrijventerrein(en)) gaat het vooral om het aandeel van het wegvervoer ten opzichte van het vervoer per trein en over water.

8 Zie bijvoorbeeld het rapport "Stiltestructuur Groene Hart" (1990), Zandvoort Ordening en Advies.

5.7 Ruimte- en grondstoffengebruik

De aspecten ruimte- en grondstoffengebruik zijn van belang in verband met het streven de "verspilling te beperken".

Energie

Per alternatief dient te worden nagegaan in hoeverre gebruik kan worden gemaakt van bestaande (nabijgelegen) restwarmtebronnen (industrie, elektriciteitscentrales, of afvalverbrandingsinstallaties) of kan worden aangesloten bij een grotere concentratie van warmtevragers.

Drink- en industriewater

Een goede aansluiting op potentieel oppervlaktewater voor drinkwaterwinning (zie startnotitie pagina 22) acht de Commissie van ondergeschikt belang in de afweging van alternatieven voor de woningbouwopgave. Daarentegen adviseert zij de mogelijkheden voor duurzame industriewaterwinning wel aan de orde te stellen bij de afweging van alternatieve bedrijventerreinontwikkelingen.

Grondstoffen

In het MER dient te worden nagegaan of er per alternatief relevante verschillen zijn in de benodigde hoeveelheid ophoogzand, inclusief de mogelijkheden om die hoeveelheid door moderne funderingstechnieken te beperken.

(In dit stadium van de planvorming zal nog niet duidelijk zijn of voor een eventuele ophoging zeezand zal worden gebruikt. Per gebied kunnen echter verschillen aanwezig zijn in kwetsbaarheid voor verzilting.)

Ruimte

Per alternatief dient te worden nagegaan tot welke toename van verstedelijkt gebied de bouwopgave leidt. Deze vergelijking is alleen relevant bij de keuze om al dan niet te verdichten en bij eventuele bewust gekozen gebiedsspecifieke verschillen in woningdichtheid.

Tevens kan nog aandacht worden besteed aan indirect ruimtebeslag door nieuwe aanleg van infrastructuur en aan ruimtebesparing in algemene zin door bundeling in stadsregio's.

5.8 Afgeleide milieugevolgen en flexibiliteit

In het MER dient te worden beschreven welke afgeleide milieu-effecten ontstaan uit de keuze voor een bepaald alternatief door het in gang zetten van verdere ontwikkelingen, of het onmogelijk/onwaarschijnlijk maken daarvan. Bij afgeleide effecten kan worden gedacht aan de (negatieve of positieve) gevolgen van logische verdere stedelijke groei in de aangegeven ontwikkelingsrichting, extra aanleg van infrastructuur, eventuele verplaatsing van glastuinbouw of vliegvelden, of het beperken van de mogelijkheden om doelstellingen uit landinrichtingsprojecten te realiseren.

Tevens dient te worden nagegaan in hoeverre de flexibiliteit bij toekomstige op duurzaamheid gerichte beleidskeuzen (ongewenst) wordt verminderd.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieu-effecten van de alternatieven moeten worden vergeleken op basis van het daartoe opgestelde toetsingskader (zie startnotitie en hoofdstuk 5 van dit advies). Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin de positieve en negatieve effecten van de alternatieven verschillen.

Tevens dient de relatie naar de VINEX-(milieu)-uitgangspunten te worden gelegd: welke uitgangspunten dienen per alternatief te worden losgelaten en in hoeverre kunnen daaruit algemene strategische conclusies worden getrokken? Een goede presentatie van de vergelijking van alternatieven is van groot belang (zie hoofdstuk 8 van dit advies).

7. LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [dat wil zeggen van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, respectievelijk van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effect-rapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De **leemten** in kennis en informatie, die van belang zijn voor een goede oordeelsvorming, moeten worden genoemd. Het doel van deze beschrijving is om een indicatie te krijgen van de volledigheid van de informatie voor de besluitvorming.

Op grond van de Wet milieubeheer moet het bevoegd gezag bij de besluitvorming een **evaluatieprogramma** op stellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en om zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

Naar het oordeel van de Commissie is de evaluatieverplichting uit de m.e.r.-regeling in de onderhavige m.e.r. moeilijk uitvoerbaar, omdat de daadwerkelijke aanleg onder verantwoordelijkheid van een andere bevoegde instantie plaats vindt en pas ruim na 2010 kan worden geëvalueerd.

Evaluatie van het landelijke ruimtelijke ordeningsbeleid in meer algemene zin zal plaatsvinden bijvoorbeeld bij een volgende actualisering van de VINEX of in het kader van het opstellen van een Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening. In dit MER kan derhalve voor de evaluatieverplichting worden volstaan met het signaleren van belangrijke leemten in kennis die bij het opstellen van dit MER een goede oordeelsvorming hebben belemmerd en een suggestie voor de wijze waarop door onderzoek in deze leemten kan worden voorzien (en door wie).

8. VORM EN PRESENTATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderling vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van één of meerdere (score)tabellen.

Bij het opstellen van dergelijke tabellen dient voor de volgende punten aandacht te zijn:

- Het moet duidelijk zijn op basis van welke gegevens en beslissingen de scores in de tabel zijn toegekend (goede koppeling met achtergrondinformatie). Idealiter bevat de beoordelingstabel zelf ook een aanduiding van het gebruikte toetsingskader.
- De referentie voor de toe te kennen scores moet bewust worden gekozen en expliciet worden vermeld: worden de alternatieven vergeleken ten opzichte van het voorkeursalternatief, of ten opzichte van de referentiesituatie? (Dat laatste leidt doorgaans tot een scoretabel met overwegend min-noteringen.)
- Wanneer er varianten op alternatieven zijn, bijvoorbeeld optimalisaties, dan moet duidelijk zijn welke variant in de eindtabel wordt verwerkt. (Het verdient doorgaans aanbeveling varianten apart onderling te vergelijken en niet in dezelfde tabel als de alternatieven.)
- Met betrekking tot het al dan niet meenemen van compensatie en mitigatie bij de beoordeling van alternatieven dient een bewuste en expliciet gemotiveerde keuze te worden gemaakt.
- Uit de benaming van het alternatief in de tabel moet duidelijk zijn wat (in grote lijnen) de inhoud van het alternatief is. (Vermijd onbegrijpelijke codes.)
- Eventueel gebruikte codes voor het benoemen van alternatieven of het toekennen van beoordelingen (scores) moeten in een legenda bij de tabel worden opgenomen.
- De punten waarop een alternatief wordt gescoord, dienen ongeveer gelijkwaardig te zijn qua gewicht, omdat anders het risico ontstaat dat de tabel een verkeerd beeld oproept.
- Uit de eindtabel komt idealiter een 'beeld van de uitkomsten' naar voren. Wanneer een dergelijk beeld wordt vertroebeld doordat bijvoorbeeld op een te groot aantal (milieu-)aspecten wordt getoetst, kunnen de aspecten worden geclusterd of kan op grafische wijze (bijvoorbeeld door gebruik van kleur) de presentatie worden ondersteund.
- Wanneer (milieu-)aspecten worden geclusterd moeten opnieuw evenwichtige clusters ontstaan.

Voor de overige presentatie beveelt de Commissie het volgende aan:

- het MER toegankelijk te houden door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- op het kaartmateriaal de gebruikte topografische namen te vermelden en een duidelijke legenda toe te voegen van de gebruikte aanduidingen.

De samenvatting van het MER dient verwerkt te zijn in de samenvatting van het integrale effectrapport. Wanneer de toelichting op de PKB zo wordt opgesteld dat deze voor een algemeen publiek toegankelijk is, kan deze eventueel als samenvatting ex art. 7.10 lid 1 sub h van de Wm dienen. In deze toelichting zou dan ten minste moeten staan:

- de in beschouwing genomen alternatieven voor het voorzien in de gedefinieerde bouw- en ontwikkelingsopgave, inclusief motivering van de selectie;
- het resultaat van de vergelijking van de alternatieven;
- de hoofdpunten voor de besluitvorming.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Actualisering VINEX

(bijlagen 1 t/m 4)

Groen
24

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 6 februari 1996 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

interdepartementaal project actualisering vinex

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	1 FEB. 1996
nummer :	200-96
dossier :	754-3
kopie naar :	vB/S en Pns/Bib

De voorzitter van de Commissie voor de
milieu-effectrapportage
ir. P. van Duursen
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

M 42/
PACT/91

6 februari 1996

Betreft: Adviesaanvraag richtlijnen m.e.r. actualisering pkb VINEX

Geachte heer Van Duursen,

Mede namens mijn ambtgenoten van Economische Zaken, Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en Verkeer en Waterstaat verzoek ik u hierbij mij te adviseren over de richtlijnen voor het milieu-effectrapport ten behoeve van de actualisering van de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX). De publicatie van de startnotitie wordt op 31 januari bekendgemaakt in een aantal landelijke en regionale dagbladen. Een afschrift van de advertentie, alsmede 25 exemplaren van de startnotitie, zijn bij deze brief gevoegd.

De actualisering van de VINEX volgt de procedure van de planologische kernbeslissing. De ontwerp-planologische kernbeslissing zal eind 1996 worden gepubliceerd. Het belangrijkste onderwerp van de actualisering van de VINEX is het verstedelijkingsbeleid in de periode 2005-2010. De uitgangspunten van de VINEX blijven gehandhaafd. In de milieu-effectrapportage zullen keuzen die afwijken van de uitgangspunten van de VINEX worden getoetst. Door de provincies en stadsgewesten in de Randstad zijn voor twee gebieden voorstellen gedaan die strijdig zijn met het huidige VINEX-beleid, namelijk de Leidse- en de Rotterdamse regio. In de Leidse regio kon nog geen passende oplossing worden gevonden voor met name de woningbouwopgave, in de Rotterdamse regio biedt de VINEX naar het lijkt onvoldoende ruimte voor nieuwe havengebonden bedrijvigheid. Tijdens het bestuurlijk overleg met de Randstadpartners op 13 december j.l. is besloten dat de Leidse regio in samenhang met de Haaglanden en de Haarlemmermeer zal worden bezien, de Rotterdamse regio in samenhang met de Hoekse Waard.

26

interdepartementaal project actualisering vinex

De milieu-effectrapportage voor de actualisering van de VINEX heeft een enigszins bijzonder karakter. Ten eerste maakt de milieu-effectrapportage onderdeel uit van een integrale effectrapportage. De startnotitie bevat een voorstel met betrekking tot de tot de milieu-effectrapportage te rekenen effecten.

Gaarne verneem ik uw reactie daarop. In de tweede plaats wordt de actualisering van de VINEX voorbereid in nauwe samenwerking tussen rijk, provincies en stadsgewesten. Een strakke tijdplanning is noodzakelijk om het proces van planvoorbereiding in goede banen te leiden. Desalniettemin kunnen zich onverwachte gebeurtenissen voordoen, die ook consequenties kunnen hebben voor de milieu-effectrapportage. Ik ben daarom verheugd dat u zich bereid heeft getoond tot een frequenter overleg dan gebruikelijk is.

Als wettelijke adviseurs voor deze milieu-effectrapportage treden op de Raad van Advies voor de Ruimtelijke Ordening, de Hoofdinspecteur voor de Milieuhygiëne van mijn ministerie en de Directeur Natuurbeheer van het ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij. Tevens heb ik de provincies, enkele stadsgewesten en enkele belangengroepen aangeschreven. Ten behoeve van de inspraak wordt een tweetal informatiebijeenkomsten georganiseerd. De inspraakreacties zullen zo spoedig mogelijk aan u worden toegezonden, zodat u ze bij de advisering over de richtlijnen kunt betrekken.

De wettelijke termijn voor advisering door de Commissie voor de milieu-effectrapportage is 9 weken. Dat betekent dat u tot 3 april de tijd hebt het advies voor de richtlijnen uit te brengen. Ik wil u echter vragen vóór 22 maart te adviseren. Het is de bedoeling tijdens het bestuurlijk overleg met de andere overheden in de Randstad op 18 april te overleggen over de richtlijnen. Dat kan alleen als het advies voor de richtlijnen al enkele weken tevoren beschikbaar is.

U kunt uw advies zenden aan de Stuurgroep actualisering pkb VINEX, Interne Postcode 372, Postbus 30920, 2500 GX Den Haag. Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot ir. A.L. de Regt, telefoon 070-3393037.

Hoogachtend,

De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

Margaretha de Boer

Bijlagen:

- Openbaarmaking inspraak richtlijnen actualisering VINEX
- Startnotitie (milieu-)effectrapportage actualisering VINEX

BIJLAGE 2

**Openbare kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 21
d.d. 30 januari 1996**

interdepartementaal project actualisering vinex

Inspraak richtlijnen (milieu-)effectrapport actualisering Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra (Leidse en Rotterdamse regio)

De regering is voornemens de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX) te actualiseren. Bij deze actualisering zal op hoofdlijnen worden bepaald waar tussen 2005 en 2010 in de behoefte aan ruimte voor woningen, bedrijven, wegen, spoorwegen en recreatieterreinen zal worden voorzien. De actualisering van de VINEX zal eind 1996 worden gepresenteerd in een ontwerp-planologische kernbeslissing. Bij de actualisering van de VINEX zullen de uitgangspunten van het huidige verstedelijkingsbeleid in principe ongewijzigd blijven. Voor twee gebieden in de Randstad waar het moeilijk lijkt vast te houden aan het huidige verstedelijkingsbeleid, zal een (milieu-)effectrapportage worden uitgevoerd. Het gaat om de regio's Leiden en Rotterdam. In de Leidse regio bestaat met name een gebrek aan ruimte voor woningbouw, in de Rotterdamse regio is er onvoldoende ruimte voor nieuwe havengebonden bedrijventerreinen. De Leidse regio zal in samenhang met de Haaglanden en de Haarlemmermeer worden gezien, de Rotterdamse regio in samenhang met de Hoekse Waard.

Het uitvoeren van een (milieu-)effectrapportage brengt met zich mee dat er bij de actualisering van de VINEX meerdere inspraakmogelijkheden zijn. Er is daarbij een verschil tussen de inspraak in het kader van de procedure van milieu-effectrapportage en de inspraak in het kader van de procedure van de planologische kernbeslissing. In de procedure van milieu-effectrapportage kunt u aangeven welke informatie het (milieu-)effectrapport moet bevatten. In de procedure van de planologische kernbeslissing kunt u inspreken op het door de regering voorgestelde beleid.

Thans kunt u tot 28 februari 1996 alleen inspreken op de richtlijnen voor de inhoud van het (milieu-)effectrapport. In de richtlijnen wordt aangegeven welke alternatieven in het (milieu-)effectrapport moeten worden beschreven en aan welke (milieu-)effecten in het bijzonder aandacht moet worden besteed.

Informatie ten behoeve van de inspraak

Ten behoeve van de inspraak op de richtlijnen zal een tweetal informatiebijeenkomsten worden georganiseerd. De informatiebijeenkomst voor de Rotterdamse regio

vindt plaats op 12 februari a.s. in cultureel centrum 'De Vijf Schelpen', Laan van Westmolen 117, Mijnsheerenland. De informatiebijeenkomst voor de Leidse regio vindt plaats op 14 februari a.s. in het Holiday Innhotel, Haagsche Schouwweg 10, Leiden. De beide informatiebijeenkomsten duren van 20.00 uur tot 22.00 uur.

De startnotitie ligt van 31 januari tot 28 februari 1996 tijdens kantooruren ter inzage bij:

- de bibliotheek van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Rijnstraat 8, Den Haag;
- de bibliotheek van de provincie Zuid-Holland, Prinses Beatrixlaan 15, Den Haag;
- de centrale bibliotheek van de provincie Noord-Holland, Houtplein 33, Haarlem;
- het infocentrum in het gemeentehuis van de gemeente Haarlemmermeer, Raadhuisplein 1, Hoofddorp;
- het voorlichtingscentrum van de gemeente Amsterdam, Amstel 1, Amsterdam;
- het samenwerkingsorgaan Duin- en Bollenstreek, Grachtweg 42, Lisse;
- het stadhuis van de gemeente Leiden, Stadhuisplein 1, Leiden;
- Gemeentewerken Rotterdam, Galvanistraat 15, toren 3, 1e verdieping;
- de gemeentehuizen van Binnenmaas (Maasdam), Cromstrijen (Numansdorp), 's Gravendeel, Korendijk (Piershil), Oud-Beijerland en Strijen.

Gedurende de periode van terinzagelegging kan eenieder opmerkingen met betrekking tot de richtlijnen kenbaar maken aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Interne Postcode 372, Postbus 30920, 2500 GX Den Haag. De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer treedt samen met de ministers van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Verkeer en Waterstaat en Economische Zaken op als bevoegd gezag voor de (milieu-)effectrapportage. Bij reacties 'Inspraak richtlijnen (m.)e.r. actualisering VINEX' vermelden. De startnotitie kunt u aanvragen bij mw. J. Doevendans, telefoonnummer 070 - 3392900.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM)

Bevoegd gezag: de Ministerraad, die de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) (coördinerend bevoegd gezag), de Minister van Verkeer & Waterstaat, de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en de Minister van Economische Zaken mandaat heeft gegeven de richtlijnen voor het (M)ER vast te stellen

Besluit: Planologische kernbeslissing over de partiële herziening van de VINEX

Categorie Besluit m.e.r.: ingevolge artikel 3b

Activiteit: bouw van meer dan 4000 woningen ten behoeve van de Leidse regio en aanleg van meer dan 100 ha bedrijventerrein ten behoeve van de Rotterdamse regio

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 30 januari 1996

richtlijnenadvies uitgebracht op: 18 maart 1996

Bijzonderheden:

Als hulpmiddel voor de besluitvorming zal een integrale effectrapportage worden uitgevoerd. Alleen voor het milieu-onderdeel van deze rapportage bestaat een wettelijk geregelde procedure, de milieu-effectrapportage. De Commissie is gevraagd een advies voor richtlijnen op te stellen voor het milieugedeelte in de effectrapportage.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. A. Dekker

dr. C. Kwakernaak

ir. J.A. Lörzing

ing. E.M. Mastenbroek (voorzitter)

prof.dr. H.A. Udo de Haes

(prof. ir. F. le Clercq maakte deel uit van de werkgroep, totdat hij betrokken raakte bij onderzoek in het kader van deze m.e.r.)

Secretaris van de werkgroep: drs. M. van Eck

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	960223	Stichting Natuur en Milieu	Utrecht	960226
2.	9602--	Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland	Den Haag	960228
3.	960129	Project Ruimtelijke Inrichting Hoeksche Waard (R.I.H.W.)	Maasdam	960228
4.	960220	Stadsgewest Haaglanden	Den Haag	960228
5.	960226	Regio Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	960228
6.	960227	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB)	Amersfoort	960228
7.	960229	Het Dagelijks Bestuur van het Samenwerkingsorgaan Duin- en Bollenstreek	Lisse	960307
8.	960226	J. van der Veen	Delft	960307
9.	960301	Burgemeester en Wethouders van Zoeterwoude	Zoeterwoude	960307
10.	960219	Namens het comité tegen grootscha- lige bebouwing van de Grote Polder	Zoeterwoude	960307
11.	960223	Burgemeester en Wethouders van Leiden	Leiden	960307
11a.	960222	Samenwerkingsorgaan Leidse Regio Commissie Ruimtelijke Ordening	Leiden	960307
12.	960225	Ing. G.D. de Kievit, Voorzitter Streek- commissie Hoeksche Waard	Mijnsheeren- land	960307
13.	960225	D.S. Huisman	Mijnsheeren- land	960307
14.	960226	Westelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (WLTO)	Heinenoord	960307
15.	960227	LTO Nederland, Federatie van Land- en Tuinbouworganisaties	Den Haag	960307
16.	960220	Regionaal Overlegorgaan Woning- corporaties (ROW)	Schiedam	960307
17.	960228	Rijksdienst voor de Monumentenzorg	Zeist	960307

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
18.	960228	Het Dagelijks Bestuur van de Stads- regio Rotterdam	Rotterdam	960307
19.	960228	Zuidhollandse Milieufederatie	Rotterdam	960307
20.	960226	Vereniging Hoekschewaards Land- schap	Oud-Beijer- land	960315
21.	960228	Namens de Stichting Duin- en Bol- lenstreek "Hou het Bloeiend"	Lisse	960315
22.	960227	Coördinatie Commissie van advies inzake Archeologisch Onderzoek binnen het Ressort Rotterdam	Rotterdam	960315
23.	960227	Mr. E.J. Wijdeveld	Puttershoek	960315
24.	960223	Groenlinks Oud-Beijerland	Oud-Beijer- land	960315
25.	960229	Burgmeester en Wethouders van de gemeente Haarlemmermeer	Hoofddorp	960315
26.	960226	N.V. Nederlandse Gasunie	Groningen	960315
27.	960212	Verslag van de inspraakavond	Mijnsheeren- land	960308
28.	960214	Verslag van de inspraakavond	Leiden	960308

33